Lieta Nr. 11520075618
Arhīva Nr. K68-263-19/21

**SPRIEDUMS**
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019. gada 20. maijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnese I. Vanaga,
piedaloties prokuroram P. Urbānam,
aizstāvei zvērinātai advokātei B. Didrihsonei,
atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas.

**Aprakstošā daļā**

**/pers. A/ vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, atrodoties alkohola ietekmē, un proti:**

2018. gada 8. oktobrī ap plkst. 22.52 /pers. A/, pārkāpjot Ceļu satiksmes likuma 28. panta pirmās daļas 1. punkta b) apakšpunkta un 28. panta pirmās daļas 4. punkta prasības, atrodoties alkohola ietekmē ar alkohola koncentrāciju izelpojamā gaisā 2,48 promiles, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, vadīja automašīnu /TL marka/, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, Rīgā, pa Motoru ielu no Daugavgrīvas ielas puses Baltās ielas virzienā.

Ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā.

Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā.

**Motīvu daļa**

Iztiesāšanas laikā apsūdzētais /pers. A/ savu vainu visā viņam izvirzītajā un tiesas sēdē uzturētajā apsūdzībā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas atzina pilnībā, izdarīto nožēloja. Apsūdzētais lūdz lietā neveikt pierādījumu pārbaudi, norādot, ka viņam saprotama pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālā būtība un sekas.

Prokurors uzturēja apsūdzētā lūgumu neizdarīt lietā pierādījumu pārbaudi.

Tiesa, izskaidrojot apsūdzētajam pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālo būtību un sekas, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499. pantam nolēma neveikt lietā pierādījumu pārbaudi, jo apsūdzētais /pers. A/ atzīst savu vainu viņam izvirzītajā un tiesas sēdē uzturētajā apsūdzībā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas, izdarīto nožēloja un pieteica lūgumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu, kā arī piekrita šādas pārbaudes neizdarīšanai, turklāt tiesai pēc krimināllietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ darbības ir kvalificētas pareizi un viņa vainīgums ir pierādīts pilnībā, līdz ar to apsūdzētais atzīstams par vainīgu un sodāms noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 527. panta trešās daļas nosacījumiem, pierādījumu analīze un to uzskaitījums spriedumā nav nepieciešams.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46. pantu, nosakot soda veidu apsūdzētajam, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, apsūdzētā personību. Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta trešo daļu, /pers. A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas klasificējams kā tīšs mazāk smags noziegums.

Pārbaudot apsūdzētā personību raksturojošos datus, noskaidrots: dzimis /datums/(lietas 43. lapa), nodarbināts, agrāk tiesāts (lietas 49. lapa).

Saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta otro daļu, tiesa par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli atzīst apsūdzētā savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48. pantu, tiesa apsūdzētajam atbildību pastiprinošus apstākļus nekonstatē.

Nosakot sodu apsūdzētajam, tiesa ņem vērā, ka soda mērķis ir ne tikai sodīt, bet arī atjaunot taisnīgumu, aizsargāt sabiedrības drošību, resocializēt vainīgo personu, atturēt citas personas no noziegumu izdarīšanas. Soda mērķis ir sasniedzams ar saprātīgiem un demokrātiskiem līdzekļiem, katrā no gadījumiem izvērtējot apsūdzētā vainu un attieksmi pret nodarījumu, sociālo stāvokli, sabiedrisko bīstamību un to, vai obligāta un kategoriska brīvības atņemšanas soda piemērošana ir galējais un nepieciešamais līdzeklis šī mērķa sasniegšanai.

Lemjot jautājumu par kriminālsoda piemērošanu, tiesa vadās no Krimināllikuma 46. panta otrajā daļā norādītajiem soda veidu ietekmējošiem kritērijiem – noziedzīgā nodarījuma rakstura, radītā kaitējuma un apsūdzētā personības, kā arī doktrīnā izteiktā uzskata, ka notiesājot personu pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās un otrās daļas, [..], tiesām un prokuroriem jāpievērš uzmanība Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[15] pantā paredzētajiem sodiem par analogiem, bet mazāk kaitīgiem administratīvajiem pārkāpumiem, kas arī apdraud ceļu satiksmes drošību. Nav pieļaujama situācija, ka par noziedzīgu nodarījumu piespriestais sods ir vieglāks par to sodu, kas personai obligāti būtu piemērots, ja viņa tiktu saukta nevis pie kriminālās, bet pie administratīvās atbildības (*sk. Judins A. "Atbildība par transportlīdzekļu vadīšanu reibuma stāvoklī", Jurista Vārds, 31.10.2016/Nr.43 (446)*).

Vērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu, tiesa uzsver – fakts, ka konkrētā gadījumā eventuāli necieta neviens cilvēks, nemazina izdarītā kaitīgumu, tā kā ar lietā esošajiem materiāliem objektīvi apstiprinās, ka apsūdzētais /pers. A/ persona, kas sasniedzis 18 gadu vecumu, sākot ar kādu, ir tiesiski iegūstamas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, taču /pers. A/ nav izgājis obligātu periodisku medicīnisko pārbaudi, noteiktā laikā periodā nav apmācījies speciālā skolā (autoskolā), kā arī nav pierādījis savas zināšanas, prasmes un profesionālo atbilstību eksāmenos valsts institūcijā, lai būtu likumīgs transportlīdzekļa vadītājs, turklāt nav ievērojis Ceļu satiksmes likuma 28. pantā noteikto aizliegumu – aizliegts vadīt transportlīdzekli, atrodoties alkoholisko dzērienu ietekmē.

Tiesas ieskatā, šāda apsūdzētā pieļautā bezatbildība ir ierobežojama ar Krimināllikumā noteikto kriminālsodu, kam *a priori* ir jābūt bargākam

salīdzinājumā ar analoģiska rakstura administratīvo pārkāpumu, konkrētajā gadījumā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[15] panta ceturto daļu, kas paredz – par transportlīdzekļa vadīšanu vai mācīšanu vadīt transportlīdzekli, ja izelpotā gaisa vai asins pārbaudē konstatētā alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 1,5 promiles, transportlīdzekļa vadītājam piemēro administratīvo arestu no desmit līdz piecpadsmit diennaktīm, uzliek naudas sodu no tūkstoš divsimt līdz tūkstoš četrsimt *euro* un atņem transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, kas ar tiesību teorijas atzinumiem, savā būtībā ir mazāk bīstams (kaitīgs) pārkāpums, tāpēc par to ir paredzēts vieglāks sods.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka šādas apsūdzētā darbības ir radījušas maksimālu apdraudējumu visiem ceļu satiksmes dalībniekiem, un piespiedu darba vai naudas soda piemērošana nesasniegs Krimināllikuma 35. pantā definēto soda mērķi.

Līdz ar to, lai aizsargātu ikviena ceļu satiksmes dalībnieka drošību un novērstu analogu pārkāpumu nākotnē, kā arī, lai tiktu ievērots vispārējās un ģenerālās prevencijas princips, tiesas ieskatā, ir svarīgi, lai vainīgais tiktu atbilstoši sodīts par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ar panta sankcijā paredzēto sodu – īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā, jo soda individualizācija ir cieši saistīta arī ar likumības principa ievērošanu, kas izpaužas gan pareizā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijā, gan taisnīga soda noteikšanā, vadoties no soda noteikšanas vispārīgajiem principiem.

Lai arī valsts apsūdzības uzturētājs lūdza apsūdzētajam noteikt alternatīvo sodu – piespiedu darbu veidā, tiesa norāda, ka soda noteikšana apsūdzētajam ir tiesas prerogatīva. Tiesu debatēs prokurors var izteikt viedokli par piemērojamo sodu. Tiesa, izvērtējot visus apstākļus, var piekrist procesā iesaistīto personu viedoklim par piespriežamo sodu vai arī noteikt vainīgajam citu sodu, kas var būt gan vieglāks, gan bargāks.

Ievērojot minēto, kā arī faktu, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšana bija /pers. A/ brīvas gribas izpausme, un kaitējums, kas tiek radīts ar noziedzīgu nodarījumu, vienmēr ir lielāks nekā citu tiesībpārkāpumu izdarīšanas gadījumā, kas katrā ziņā jāievēro, vērtējot noziedzīgā nodarījuma radītā kaitējuma pakāpi, tad, tiesas ieskatā, Krimināllikuma 35. pantā definēto preventīvo soda mērķu sasniegšanas nolūkā, apsūdzētajam par Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījumu izdarīšanu ir tiesiski nosakāms sankcijā paredzētais sods īslaicīga brīvības atņemšana uz diviem mēnešiem.

Analizējot izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, tiesa secina – transportlīdzekļa vadīšana bez normatīvajos aktos noteiktā kārtībā iegūtām transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām pati par sevi ir prettiesiska un citu satiksmes dalībnieku apdraudoša rīcība. Transportlīdzekļa vadīšana un alkohola reibums ir pilnīgi nesavienojamas lietas, jo apdraud satiksmes drošību un tajā iesaistīto personu veselību, dzīvību un mantiskās intereses.

Ievērojot salīdzināmos apstākļos Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[15] panta ceturtajā daļā noteikto, ka par līdzīga rakstura likumpārkāpuma izdarīšanu transportlīdzekļa vadītājam atņemt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 4 gadiem, tiesību atņemšanas termiņu nav iespējams noteikt zemāku par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[15] panta ceturtajā daļā, turklāt, ņemot vērā arī prokurora viedokli, tiesa uzskata, ka transportlīdzekļa vadīšanas tiesības ir atņemamas uz četriem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto daļu, /pers. A/ soda termiņā ieskaitāma aizturēšana 2018. gada 10. oktobrī – viena (1) diena.

/pers. A/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā un aizliegumu izbraukt no valsts, - atstājami negrozīti līdz sprieduma stāšanās spēkā.

Apsūdzētā aizstāvību pirmās instances tiesā īstenoja valsts aizstāve zvērināta advokāte B. Didrihsone, par ko no valsts budžeta līdzekļiem kopumā jāizmaksā četrdesmit astoņus eiro un četrdesmit centus (48,40 EUR), bet saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367. panta pirmās daļas 4. punktu, 368. panta pirmo daļu, sprieduma labprātīgas neizpildes gadījumā 30 dienu laikā no sprieduma stāšanās spēkā, šie procesuālie izdevumi pilnā apmērā piedzenami no apsūdzētā.

Kriminālprocesa likuma 367. panta pirmās daļas 7.[2] punkts noteic, ka procesuālie izdevumi ir izdevumi, kas saistīti ar alkohola koncentrācijas, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmes konstatēšanai veiktajām pārbaudēm, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 368. panta pirmās daļas definējumam ar tiesas nolēmumu ir piedzenami no notiesātajiem. Pamatojoties uz Ministru kabineta 2005. gada 11. janvāra noteikumiem Nr. 15 "Kārtība, kādā nosakāma alkohola koncentrācija asinīs un izelpotajā gaisā un konstatējams narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaids" apsūdzētajam 2018. gada 8. oktobrī veikta alkohola ietekmes (koncentrācijas) noteikšana, par ko sastādīts medicīniskās pārbaudes protokols Nr. NB362711, kuras izdevumi sastāda piecpadsmit eiro un sešdesmit piecus centus (15,65 EUR), kas piedzenami no /pers. A/.

Tiesa atzīst, ka lietas izskatīšanas gaitā ir radušies procesuālie izdevumi par lietiskā pierādījuma – automašīnas /TL marka/, ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, nogādāšanu glabāšanai un glabāšanu simts piecdesmit astoņi eiro un pieci centi (158,05 EUR), kas piedzenami no /pers. A/ par labu Nodrošinājuma valsts aģentūrai, nosakot termiņu lēmuma labprātīgai izpildei - 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

**Rezolutīvā daļa**

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 520. pantu, tiesa

**nosprieda**

/pers. A/ atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā un sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz diviem (2) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem (4) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto daļu, /pers. A/ soda termiņā ieskaitīt aizturēšanu 2018. gada 10. oktobrī – vienu (1) dienu.

Soda izciešanas termiņu /pers. A/ skaitīt no aizturēšanas dienas.

/pers. A/ piemēroto drošības līdzekli – uzturēšanās noteiktā vietā un aizliegumu izbraukt no valsts, - atstāt negrozītu līdz sprieduma stāšanās spēkā.

Piedzīt no /pers. A/ valsts labā procesuālos izdevumus četrdesmit astoņus eiro un četrdesmit centus (48,40 EUR) par aizstāves zvērinātas advokātes B. Didrihsones darbu pirmās instances tiesā, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei šajā daļā, – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Iemaksas rekvizīti: Valsts kase, reģistrācijas Nr. 90000050138, bankas kods TRELLV22, konta LV68TREL1060001239300. Maksājuma mērķis – aizstāvja darbs krimināllietā Nr. 11520075618. Izdarītā maksājuma apliecinošā dokumenta oriģināls nekavējoties iesniedzams tiesas kancelejā.

Piedzīt no /pers. A/ valsts labā piecpadsmit eiro un sešdesmit piecus centus (15,65 EUR) par alkohola koncentrācijas noteikšanu radītos procesuālos zaudējumus, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei — 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Iemaksas rekvizīti: Valsts policija, reģistrācijas Nr. 90000099040, bankas kods TRELLV22, konta Nr. LV96TREL2140091033000. Maksājuma mērķis – krimināllietas Nr. 11520075618. Izdarītā maksājuma apliecinošā dokumenta oriģināls nekavējoties iesniedzams tiesas kancelejā.

Piedzīt no /pers. A/ par labu valstij procesuālos izdevumus simts piecdesmit astoņus eiro un piecus centus (158,05 EUR) par izņemtā transportlīdzekļa nogādāšanu glabāšanai un glabāšanu Iekšlietu ministrijas Nodrošinājuma valsts aģentūrā, nosakot 30 dienu termiņu labprātīgai sprieduma izpildei no sprieduma spēkā stāšanās, maksājuma apliecinošus dokumentus iesniedzot tiesā.

Procesuālos izdevumus ieskaitīt - saņēmējs: Nodrošinājuma valsts aģentūra, reģistrācijas Nr. 90009112024, saņēmēja banka: Valsts kase TRELLV22, konts Nr. LV86TREL2140651020000. Maksājuma mērķis - piedziņas izdevumi, /pers. A/, personas kods /personas kods/, krimināllietā

Nr. 11520075618, transportlīdzeklis /TL marka/, ar valsts reģistrācijas numur /TL numurs/, EKK 21499.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā 10 (desmit) dienu laikā, pēc dienas, kad kļuvis pieejams pilns tiesas nolēmums, iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā apelācijas sūdzību vai protestu.

Pilns spriedums pieejams 2019. gada 13. jūnijā.

Tiesnese I. Vanaga